

Skara, en av de äldsta städerna

Skara är definitivt inte bara sommarland. Det är också en av våra äldsta städer som har kvar mycket av medeltiden.

Skara är en av Sveriges äldsta städer, enligt historikern Dick Harrison, med rötter från 1000-talet. Staden var viktig genom det vägmöte centralt i landskapet som den kom att ligga vid. Staden låg också vid en gammal tingsplats, Götala, och fick dessutom ännu större betydelse som biskopssäte i Skara stift. Flera viktiga möten hölls i Skara, exempelvis det stora svenska rådsrådet i juli 1326 och det svensk-dansk-norska rådsrådet i januari 1458.

Före 1600-talet fanns det inga vägar till Skara, bara upptrampade stigar och då färdades man oftast fortare via vattendrag. Då fungerade Drysan (Dofsan) som vattentrafikled. I samband med landhöjningar och vägnätets utbyggnad förlorade vattentrafiklederna sin position.

Namnet Skara, civitas Scarane på 1070-talet, är som namnet uttalas i dag egentligen en pluralform i genitiv (många ortnamn är pluralformer) och är besläktat med orden "skära" och "skåra". Det syftar på en eller flera nedskärningar i terrängen mitt i Skara eller i dess närhet.

Medeltida gatunät

Skara domkyrka anlades troligen runt år 1000 och är en gotisk basilika.

Det nuvarande utseendet fick kyrkan i huvudsak under 1886–1894. Kyrkan restaurerades då under Helgo Zettervalls ledning och ombyggnaden inspirerades av den gotik som kyrkan byggdes om till under 1200-talet och början av 1300-talet.

Ett intressant romanskt inslag är kolonnfönstren från den tidiga romanska kyrkan, som fortfarande finns bevarade i tornens lägre våningar. Domkyrkan har flera gånger härjats i krigerna mellan Sverige och Danmark. Medeltida inventarier finns i allmänhet bevarade endast i sten, men en hel del medeltida mässningar finns bevarade, liksom ett par bevarade nattvardskalkar. En medeltida bok (Skaramissalet) och några fragment av

Kände historikern Dick Harrison.

de medeltida korstolarna finns också bevarade, de två sistnämnda på Västergötlands museum.

Centrala Skara har kvar sitt medeltida oregelbundna gatunät. Där ligger det gamla torget, domkyrkan och rådhuset. Andra kulturhistoriskt intressanta byggnader är Gamla biblioteket från 1850-talet (nu finns även ett nybyggt bibliotekshus) och det gamla läroverket från slutet av 1800-talet.

Numera ligger även turistbyrån i Gamla biblioteket.

Där finns också några äldre träbyggnader kvar från 1800-talet, men många av dem har rivits, bland annat många på 1960-talet och därefter.

Lärdomscentrum

Skara är också känt som tidigt lärosäte. Drottning Kristina godkände den 31 augusti 1641 en ansökan från Skara att få inrätta ett gymnasium, det sjätte bland rikets städer.

Redan på 1200-talet startade dock den prästutbildning i anslutning till domkyrkan (katedralen) som gjorde Skara till ett betydande lärdomscentrum under medeltiden.

Djäknestallet i Skara är ett byggnadsminne som berättar om stadens anrika historia som skol- och lärdomsstad. Byggnaden kallas allmänt för Djäknestallet eftersom det har använts som bostad för djäkna, det vill säga studerande.

Under 1980-talet kom Skara att bli ett

Skara centrum med domkyrkan.

centrum för både schlagermusik och dansband.

Detta främst i och med skivbolaget Mariann Grammafons stora framgångar, med Bert Karlsson i spetsen, och med artister som Carola Häggkvist, Herreys, Lasse Stefanz, Lena Philipsson och Viskingarna.

Tävlingen blev spetsutbildning

Fame Factory var ett svenskt realityprogram som gick på kanalen TV3. Serien spelades in i Skara, och sändes under fyra säsonger.

Serien var till del en artistskola, till del

en musiktävling. *Fame Factory* omvandlades sedan till en gymnasial utbildning, *Music and Production*, där det i dag erbjuds en estetisk spetsutbildning med riksintag.

Ungefär åtta kilometer utanför Skara ligger Skara Sommarland. Alldeles bredvid Skara Sommarland ligger Axevalla travbana.

AnnCi Larson

Fakta hämtad från vastsverige.com
skara.se
wikipedia

Att se och göra

Vastsverige.com har listat tio besöksmål man inte får missa i Skara:

- **Skara sommarland**, Axvall. Senaste info var att parken på grund av coronaviruset skjuter på öppnandet till den 6 juni i år.
- **Skara domkyrka**, Skara.
- **Jula konsthall**, Skara.
- **Veterinärmuseet**, Skara.
- **Naturum, Hornborgasjön**, Broddetorp.
- **Vallebygdens naturreservat**, Skara.
- **Varnhems klosterkyrka**, Varnhem.
- **Skara-Lundsbrunns järnvägar och järnvägmuseum**, Skara.

Skara sommarland.

- **Västergötlands museum**, Skara.
- **Kata gård**, Varnhem.

"Silverfågeln" på plats

NU STÅR DEN OCH GLÄNSER vid Vätterns strand – "Silverfågeln".

I *Kvällsstunden* vecka 41, 2017, var ett reportage om "Silverfågeln" sista färd – på vattnet. Det handlade om DC3:an som piloten Åke Jansson landade på en åker i Skokloster 1983. Planet ställdes upp utanför världshuset i Skokloster för allmänhetens beskådande.

Där stod det ända till den 9 maj 2009 då vingar och motorer demonterades. Därefter flyttades alltsammans till den gamla ångbåtsbryggan intill slottet vid Mälaren. Den 13 maj lastades allt på en pråm för transport till Karlsborg.

Med pråm och bogserbåt gick sedan färden via Mälaren, Södertälje kanal, Bråviken, Göta kanal och Vättern. Söndagen den 17 maj ankom det till Karlsborg, där en kran lyfte av planet från

pråmen. Dagen efter flyttades det till sin nya plats på "Lägret", Fallskärmjögarskolans gamla förläggingsplats vid Karlsborgs fästning. Den 29 augusti 2009 var den officiella "invigningen".

Visar planet

I dag tas planet om hand av ett 15-tal flygentusiaster som håller det i skick. Vid kontakt med Rolf Käck i Karlsborg, som är en av entusiasterna i gruppen, berättas att de just nu håller på att fräscha upp en del av inredningen och har visningar av planet. Han berättar också att piloten Åke Jansson, från Vallentuna utanför Stockholm, som landade planet i Skokloster, nyligen skall ha sålt den DC3:a som han ägt i många år.

Text och foto:
Tommy Hildorsson

Silverfågeln har en anrik historia och deltog bland annat vid D-dagen, den 6 juni 1944.

För den som vill veta mer om Åke Jansson och hans äventyr kan man gå in på sidan:

www.nyteknik.se/teknikhistoria/piloten-tog-med-flygmaskinen-fran-kongo-6392392